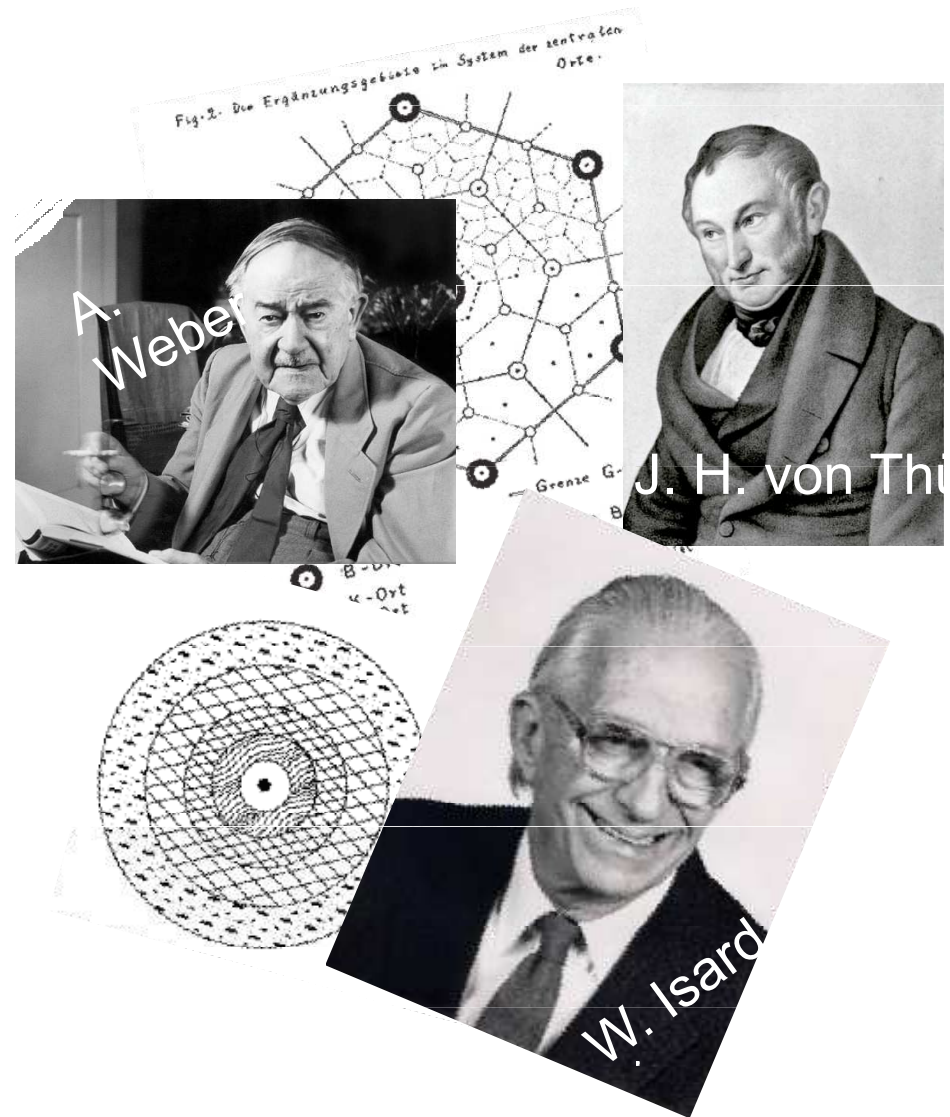

Lokalizační analýza

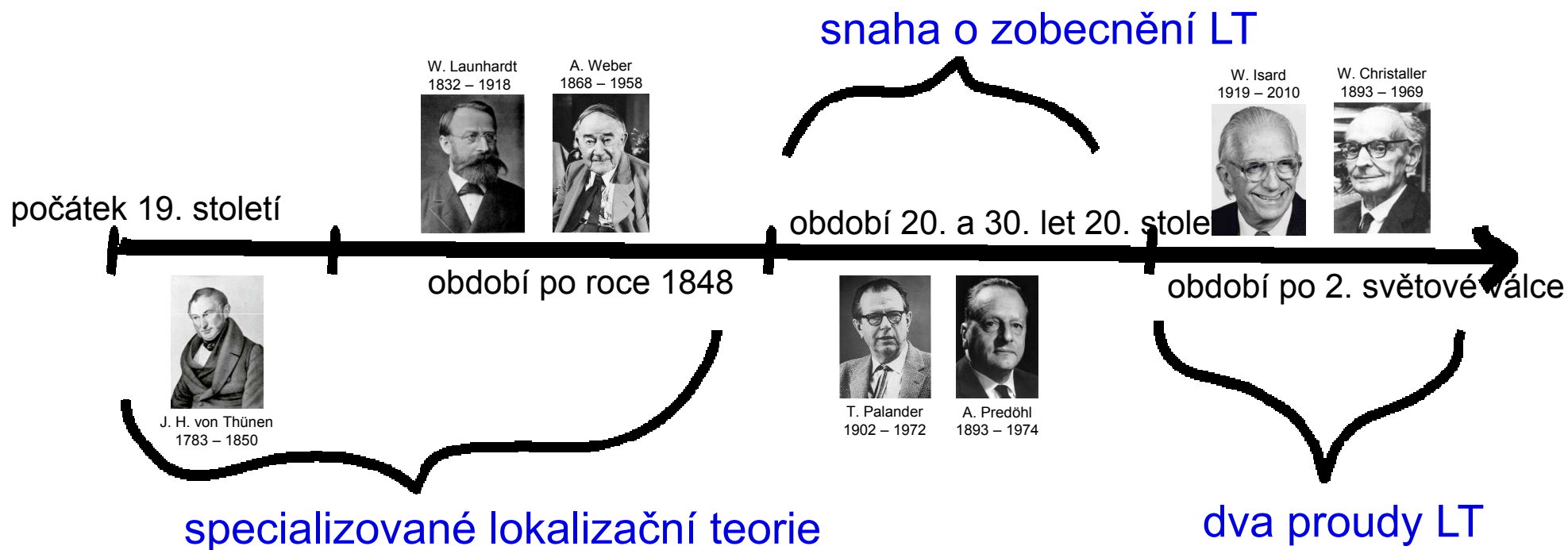

Východiska lokalizačních teorií

- Lokalizační analýza vychází z lokalizačních teorií, které jsou nejstarší součástí regionální ekonomie.
- Představitelé lokalizačních teorií zkoumají rozhodování výrobních jednotek o jejich lokalizaci, přičemž se snaží o identifikaci lokalizačních faktorů.
- Mezi východiska klasických modelů patří vnímání prostoru jako fyzikálně-přírodní veličiny, zdůrazňování jeho stabilní, resp. pomalu se měnící kvality, a předpoklad dokonalé konkurence.

Vývoj lokalizačních teorií

Lokalizační analýza

Analýza rozmístění (lokalizace)

Stav (výsledek) rozmístění ekonomických jednotek podle zvoleného hlediska, nejčastěji odvětvového.

Analýza rozmístování (lokalizování)

Analýza faktorů pro umístění ekonomické jednotky do prostoru (dostupnost a kvalita pracovních sil, infrastrukturní faktory aj.).

Metody dílčí analýzy rozmístění

- Ukazují rozmístění ekonomických činností v prostoru k určitému časovému okamžiku.
- Často využívaným ukazatelem je ukazatel zaměstnanosti.
- Při zkoumání rozmístění pomocí těchto metod jsou regiony brány jako samostatné ekonomické celky a vliv meziregionálních vazeb je opomenut.
- Mezi základní metody patří:
  - a. Index lokalizace
  - b. Koeficient lokalizace
  - c. Křivka lokalizace (Lorenzova křivka)

Index lokalizace

— Konstrukce indexu lokalizace vychází ze dvou dílčích koeficientů:

Koeficient specializace (P_{ij}),

$$P_{ij} = \frac{X_{ij}}{Y_i} \times 100$$

X_{ij} – počet zaměstnaných i-tého odvětví v j-té oblasti
 Y_i – počet zaměstnaných i-tého odvětví v celé oblasti
 i – odvětví, j – území, region

který vyjadřuje procentuální podíl pracovníků i-tého odvětví v j-té oblasti na celkovém počtu pracovníků i-tého odvětví v celé oblasti.

Koeficient osídlení (SP_j),

$$SP_j = \frac{S_j}{S} \times 100$$

S_j – počet obyvatel v j-té oblasti
 S – počet obyvatel v celé oblasti

V našem případě bude j-tou oblastí okres, celou oblastí kraj.

který vyjadřuje procentuální podíl obyvatel na j-tém území na celkovém počtu obyvatel oblasti.

Výsledný index lokalizace

$$IL_{ij} = \frac{P_{ij}}{SP_j} = \frac{\frac{X_{ij}}{Y_i} \times 100}{\frac{S_j}{S} \times 100}$$

- Měří poměr zastoupení sledovaného odvětví v oblasti k počtu obyvatel.
- Pokud:
  - $IL_{ij} = 1$ Odvětví je zastoupeno **proporcionálně vůči počtu obyvatel.**
  - $IL_{ij} < 1$ Odvětví je zastoupeno **podproporcionálně vůči počtu obyvatel.**
  - $IL_{ij} > 1$ Odvětví je zastoupeno **nadproporcionálně vůči počtu obyvatel.**

Např. v okrese žije 40 % obyvatel kraje a současně zde pracuje 80 % pracovníků i-tého odvětví zaměstnaných v kraji

Koeficient lokalizace

- Na rozdíl od indexu lokalizace se počítá za celé území, nikoli za jednotlivé oblasti.
- Může být spočítán jako součet kladných rozdílů mezi koeficientem specializace a koeficientem osídlení.

$$KL_i = \frac{\sum \text{kladných } (P_{ij} - SP_j)}{100}$$

– Pokud:

- $KL_i = 0$ až $0,3$ Odvětví je **zastoupeno úměrně vůči počtu obyvatel**.
- $KL_i =$ více než $0,3$ Odvětví je zastoupeno **neúměrně vůči počtu obyvatel**.
- $KL_i = 1$ Odvětví je **koncentrováno do jedné oblasti**.

To znamená, že i-té odvětví není s ohledem na počet obyvatel rozmístěno rovnoměrně. Čím větší je hodnota koeficientu, tím větší je tendence zkoumaného odvětví ke koncentraci.

Křivka lokalizace (Lorenzova křivka)

- Představuje grafické znázornění rozmístění sledovaného odvětví ve vztahu k počtu obyvatel v jednotlivých oblastech.
- Regiony je nejprve nutné seřadit podle IL_{ij} od nejvyšší po nejnižší hodnotu, poté mohou být vypočítány kumulované součty P_{ij} a SP_j :

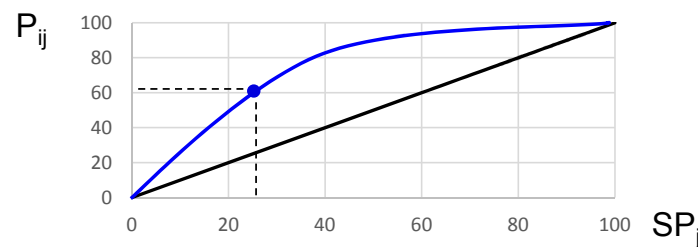
Region	IL_{ij}	P_{ij} (kumul.)	Sp_j (kumul.)
A	nejvyšší	x	a
B	nižší	x + y	a + b
C	nižší	x + y + z	a + b + c
D	nejnižší	x + y + z + w	a + b + c + d

Výsledná hodnota bude vždy 100,
neboť podíl celé oblasti je 100 %.

Interpretace křivky lokalizace

- Kumulované hodnoty jsou postupně vynášeny na osu x (SP_j) a osu y (P_{ij}):

Interpretace je stejná jako v případě koeficientu lokalizace.

- Na základě uvedeného postupu dostaneme konkávní křivku, která leží nad diagonálou, přičemž odchylka od diagonály je tím větší, čím větší je stupeň odvětvové koncentrace v oblasti.
- Pokud by byly všechny $IL_{ij} = 1$, potom by ležela křivka lokalizace na diagonále, což by znamenalo rovnoměrné zastoupení sledovaného odvětví ve všech oblastech.

Příklady k procvičení

– Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v okresech Jihomoravského kraje:

Okres	Zaměstnanci celkem	Zemědělství a lesnictví	Zpracovatelský průmysl	Obchod, opravy MV a sp. zb.	Peněžnictví a pojišťovnictví	Počet obyvatel
Blansko	35 517	3 587	17 269	2 173	381	107 978
Brno-město	166 601	885	45 112	16 009	4 791	385 866
Brno-venkov	30 575	3 680	14 597	2 143	114	157 672
Břeclav	36 367	4 974	11 828	2 726	574	124 662
Hodonín	49 460	4 862	22 595	3 380	616	161 700
Vyškov	20 627	2 920	7 567	1 342	341	86 655
Znojmo	31 804	5 742	9 763	3 037	436	114 192
Jihomoravský kraj	370 951	26 650	128 731	30 810	7 253	1 138 725
Česká republika	3 465 993	210 660	1 323 298	269 305	82 213	10 299 125

1. Vypočítejte index lokalizace v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví v okresech a) Brno-město a b) Hodonín v rámci Jihomoravského kraje.

Příklad 1: Postup

a. Výpočet koeficientu specializace:

$$P_{ij} = \frac{X_{ij}}{Y_i} \times 100$$

$$= \frac{4\,791}{7\,253} \times 100 = 66,06 \%$$

b. Výpočet koeficientu osídlení:

$$SP_j = \frac{S_j}{S} \times 100$$

$$= \frac{385\,866}{1\,138\,725} \times 100 = 33,89 \%$$

Příklad 1: Postup

_c. Výpočet indexu lokalizace:

$$IL_{ij} = \frac{P_{ij}}{SP_j}$$
$$= \frac{66,06}{33,89} = 1,95$$

Obyvatelé okresu Brno-město se na celkovém počtu obyvatel Jihomoravského kraje podílí 33,89 %. Podíl zaměstnanců v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví v okrese Brno-město na celkovém počtu zaměstnanců v tomto odvětví v JMK činí 66,06 %. Podíl zaměstnanců je tedy oproti podílu obyvatel téměř dvounásobný (1,95).

d. Interpretace:

Odvětví peněžnictví a pojišťovnictví je v okrese Brno-město zastoupeno nadproporcionálně vůči počtu obyvatel.

Příklad 1: Řešení

– a) Brno-město:

– $P_{ij} = 66,06 \%$

– $SP_j = 33,89 \%$

– **$IL_{ij} = 1,95$**

– Odvětví peněžnictví a pojišťovnictví je v okrese Brno-město zastoupeno nadproporcionálně vůči počtu obyvatel.

– b) Hodonín:

– $P_{ij} = 8,49 \%$

– $SP_j = 14,20 \%$

– **$IL_{ij} = 0,60$**

– Odvětví peněžnictví a pojišťovnictví je v okrese Hodonín zastoupeno podproporcionálně vůči počtu obyvatel.

Příklad 2

$$KL_i = \frac{\sum \text{kladných } (P_{ij} - SP_j)}{100}$$

1. Vypočtete rozdíly mezi P_{ij} a SP_j .

2. Kladné rozdíly sečtete.

	Dílčí koeficient specializace (P_{ij})	Dílčí koeficient osídlení (SP_j)	Index lokalizace	$P_{ij} - SP_j$
Blansko	5,25	9,48	0,55	-4,23
Brno-město	66,06	33,89	1,95	32,17
Brno-venkov	1,57	13,85	0,11	
Břeclav	7,91	10,95	0,72	
Hodonín	8,49	14,20	0,60	
Vyškov	4,70	7,61	0,62	
Znojmo	6,01	10,03	0,60	

Řešíme, zda podíl zaměstnanců přesahuje podíl obyvatel.

2. S využitím tabulky výše zjistíte koeficient lokalizace pro odvětví peněžnictví a pojišťovnictví v Jihomoravském kraji.

Příklad 2: Řešení

	Dílčí koeficient specializace (P_{ij})	Dílčí koeficient osídlení (SP_j)	Index lokalizace	$P_{ij}-SP_j$
Blansko	5,25	9,48	0,55	-4,23
Brno-město	66,06	33,89	1,95	32,17
Brno-venkov	1,57	13,85	0,11	-12,28
Břeclav	7,91	10,95	0,72	-3,04
Hodonín	8,49	14,20	0,60	-5,71
Vyškov	4,70	7,61	0,62	-2,91
Znojmo	6,01	10,03	0,60	-4,02

- $KL_i = 0,322$
- Interpretace: Odvětví je zastoupeno neúměrně vůči počtu obyvatel.

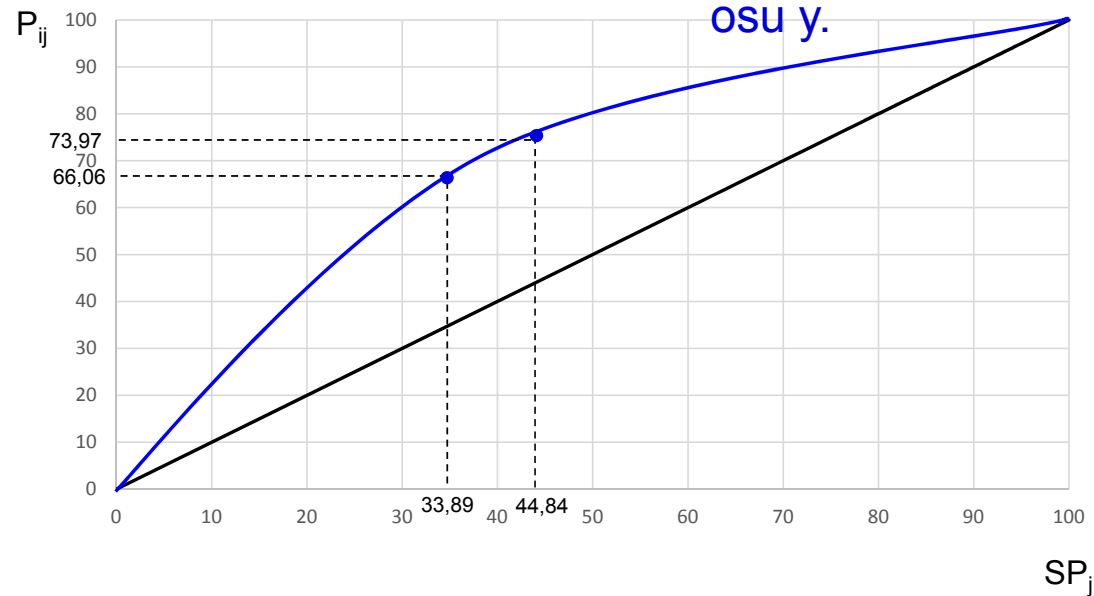
Příklad 3

Okres	Index lokalizace	Dílčí koeficient specializace (P_{ij})	Dílčí koeficient osídlení (SP_j)
Brno-město	1,95	66,06	33,89
Břeclav	0,72	73,97 (66,06 + 7,91)	44,84 (33,89 + 10,59)
Vyškov	0,62	78,67 (73,97 + 4,70)	52,45 (44,84 + 7,61)
Znojmo	0,60	84,68 (78,67 + 6,01)	62,48 (52,45 + 10,03)
Hodonín	0,60	93,17 (84,68 + 8,49)	76,68 (62,48 + 14,20)
Blansko	0,55	98,42 (93,17 + 5,25)	86,16 (76,68 + 9,48)
Brno-venkov	0,11	100,00 (98,17 + 1,57)	100,00 (86,16 + 13,85)

3. Pro řešený případ nakreslete Lorenzovu křivku.

Příklad 3: Řešení

Postupně vynášíme hodnoty SP_j a P_{ij} z předchozí tabulky na osu x, respektive osu y.

- Interpretace: Odvětví je zastoupeno neúměrně vůči počtu obyvatel.